

L'amic i company Manel Garcia Grau

Recorde quan ens vam conèixer, eren els primers dies de curs de quart de carrera. D'això ja fa molt de temps. Acabàveu de desembarcar una colla de nous estudiants de les comarques del nord del País Valencià, veníeu procedents d'allò que aleshores es deia el CUC, éreu, entre d'altres, Adolf Piquer, Pasqual Mas, Xavier Vellón, Leandre Escamilla i Marisol González. Aviat es va fer l'amistat, iniciàvem els dos anys d'especialització i tots teníem interessos coincidents. Uns intentàvem les primeres provatures en la creació, altres participaven ja en algunes companyies de teatre —faig memòria que era el principi del grup Xarxa—, majoritàriament tots compartíem inquietuds pel país. Aleshores, encara escrivies en castellà la teua obra poètica. Érem un grup de promoció bastant heterogeni, divertit, apassionat pel futur i amb ganes de transformar moltes coses, potser massa.

Aquell primer any, per les teues actituds combatives, ja vas estar triat entre nosaltres com a subdelegat de l'especialitat. Sabíem que escortaries bé les nostres reivindicacions. Així fou. Després, hem estat en molts fronts junts. Ja ho saps, t'ho vaig comentar moltes vegades, va estar la teua manera de viure, d'entendre la vida, eres un activista infatigable. On hi havia una causa a defensar, ja et teníem tot redactant un paper o apuntant-nos allà on fes falta per a solidaritzar-nos.

Parlar ara, en aquestes hores, de la teua obra, se'm fa difícil. Vas començar molt aviat, sempre t'ho deia, quan tu ja havies escrit algun volumet de poesia, una part dels teus companys de generació no ho teníem gens clar, encara. Guarde bé a la memòria quan un dia ens vas portar aquell primer llibre, *Antropoemas* (1985) de textos amb un aire nerudià, aquella poesia moral, de compromís amb la vida i amb l'ésser humà, que era un tast del que vindria després, d'una profunda reflexió que havia obtingut el premi Prometeo de Madrid. Més tard ens has proporcionat una obra extensa i variada: entre la poesia, ara em ve al pensament *Quadern d'estances* (1988), *Els noms insondables* (1990), *Libre de les figuracions* (1993), *Mots sota sospita* (1997) o els contundents *Anatema* (2001) i *La mordassa* (2003); en l'assaig i la crítica literària, *Poètiques i voluntats per a una societat perifèrica* (1994), *Polítiques (i) lingüístiques* (1997) o *Les suspicàcies*

metòdiques (2002), i les novel·les *El Papa maleït* (2003) o la recent *Davall del cel* (2006). No és cap minsa collita. Recorde molt bé com amb el primer lliurament novel·lístic ens vas sorprendre. Un dia em vas dur l'obra i em vas fer la dedicatòria i després digueres: «Ja tens una altre llibre per a posar-lo a la caixa que guardes per a l'estiu a Alcossebre. Allí, a l'ombra d'un pi de la Serra d'Irta, el gaudiràs millor». I així fou com uns enigmàtics quaderns que parlen de l'antipapa Benet XIII que havien estat trobats a la Biblioteca Nacional de París em van explicar d'una manera ben complaent la llegenda negra d'un dels homes clau en la política i la religió del segle XIV i XV, amb el Cisma d'Occident com a detonant.

Vam seguir, els companys, la teua malaltia des del primer dia amb esperança, sovint, i amb inquietud, també. Fins i tot amb por. Sempre he pensat que te n'eixiries, per la teua força de voluntat i per l'ànim que desprenies. Al mes de maig, a la fira del llibre de Castelló, et vaig notar abatut i, la veritat, em vaig esglaiar, ho comentàrem diversos amics. Però després, al cap d'una setmana, un matí em truques, t'havia tornat la veu i l'accent tan característic de Benicarló. Havies escrit un article per a un diari de Barcelona, treballaves en diversos projectes. Vam comentar algunes qüestions de les galerades del proper llibre de poesia a Bromera. Ho recorde molt bé, em vas carregar les piles. Pocs dies després, a la vetlada dels Premis dels Escriptors, et vaig trobar amb millor aspecte, en comparació a la darrera vegada que t'havia vist. Havies fet una bona reviscolada, estaves dèbil però se't notava amb ganes. Potser, no ho vaig voler veure, o no ho vaig saber veure, el que per als que no t'havien vist feia bastant de temps, els semblava evident. No ho sé. El teu entusiasme i la teua tenacitat ens encomanava. Potser em va encomanar massa.

Ara em resistesc i se'm fa molt difícil d'haver de canviar les formes i els temps verbals quan parlo d'un amic que m'estime i que forma part de les meues vivències des de fa anys. De tants projectes en comú i també, tot cal dir-ho, d'alguna batalla perduda. Ho hem hagut, però, d'assumir.

Al llarg dels anys havies generat un sentit de l'humor desconegut en els primers temps, on semblaves tan seriós de principi, però quan et venia la vena et llançaves i calfaves motors. Des d'aleshores no hi havia ocasió en el comiat d'una reunió o d'un sopar, que no et demanàrem iniciar el bagatge d'històries curtes o algun acudit nou de la collita. Sempre guardaves per a la fi aquells una mica irreverents i amb un molt de pebre. Quantes vegades, aquest era el comiat fins a l'altra. Així fou quan ens vam acomiadar la darrera nit entre la broma i la preocupació.

Ens ha deixat un bon escriptor que encara tenia moltes coses a aportar-nos, però, per a uns quants, hem perdut un bon amic. M'abelliria recitar aquest text, saps que m'agradava molt, del teu *Constants vitals*, des del meu punt de vista el teu millor llibre, que aviat eixirà a la llum: «És l'hora de tornar a cabdellar / poema, brasa, horitzó i vida / i enderrocar de les allaus del cor el llot que afua la sínia: / un rierol vermell i ocult, com una font fresca que crema el pit i la set, / torna a omplir els ulls d'una aigua més neta i més fonda, / torna les coses allí d'on mai no hagueren d'haver sortit mai, / torna a fer renàixer, així de senzill, preguntes i respostes, / torna a fer-me proclamar que seguiré conspirant / contra la maregassa, muda i cega, de la mort / i torna a fer-me declarar, / abocant-hi, sense mesura, esma i desig, / que faré meua la set vivíssima de totes les estimes / i seguiré les senderes que els déus beneplàcits / o els hòmens més savis o indòmits hagen tingut a bé donar-me. / Que així sia».

Amic Manel, com a bon traficant de paraules segueix conspirant a la teua estimada Plana d'Ahadrel. Ara, en plena canícula del mes d'agost i ben a prop d'on formes part del paisatge que tant ens estimem, al peu de la Torre de l'Abadum, et llegesc al capvespre. Bon vent de popa i bon viatge.

Josep Ballester